

Jana Mrkvová

Participium v současné španělštině

(posudek vedoucího diplomové práce)

Participium je v současné španělštině velmi využívanou formou, takže chceme-li o něm psát, musíme volit mezi prací spíše přehledového typu, která popíše všechny funkce participia a zasadí je do kontextu fungování jazykového systému jako celku, a prací zaměřenou na jednu konkrétní funkci participia, která může toto téma analyzovat do detailu. Autorka předkládané práce se pokusila o jakousi kombinaci obou přístupů: teoretická část je přehledová a zabývá se všemi funkcemi participia, praktická část se formou dvou případových studií věnuje materiálové analýze dvou konkrétních užití participia.

Práce sestává z šesti kapitol. První, úvodní kapitola nás seznamuje s cílem práce a její metodologií: poznatky ze sekundární literatury budou ověřovány na materiálu získaném z paralelního korpusu InterCorp a jednojazyčného korpusu CREA. Druhá, velmi rozsáhlá kapitola definuje španělské participium a analyzuje jeho morfologické a syntaktické vlastnosti. Třetí kapitola podává stručnou charakteristiku českého příčestí. Čtvrtá kapitola představuje úvod k praktické analýze a zabývá se participiem jako prostředkem vyjádření druhého sdělení. Materiálová analýza je obsažena v páté kapitole, sestávající ze dvou případových studií: autorka popisuje výskyt a frekvenci konstrukcí *dar por + participium* a *una vez + participium* v jazykových korpusech a zabývá se též českými protějšky těchto konstrukcí. Závěrečná šestá kapitola shrnuje nejdůležitější výsledky práce. Součástí práce jsou též přílohy obsahující souhrny výsledků korpusové analýzy.

Základní charakteristikou autorčina přístupu je nesmírná pečlivost a poctivost, projevující se v části teoretické i praktické. Důsledkem je, že v teoretické části je alespoň zmíněno vše, co je v souvislosti s participiem podstatné, takže práce může sloužit jako vcelku úplný přehled problematiky participia. Autorčina svědomitost se promítá i do metody výkladu: každé téma je bohatě doloženo citacemi ze sekundární literatury, každý užitý termín je opatřen definicí převzatou rovněž ze sekundární literatury. Tento přístup vede k tomu, že práce by místy mohla být použita jako příručka k tématu, byť někdy je text možná trochu přetížený informacemi. S autorčinou metodou souvisí jedna drobná potíž: autorka se výklady o konkrétních funkcích participia vždy snaží zasadit do obecnějšího rámce, což s sebou přináší nutnost tento rámeček alespoň načrtnout (podrobnější výklad není možný z rozsahových důvodů a také proto, že by takový výklad odváděl pozornost od tématu). V textu se tak objevují definice větných členů apod. Pro čtenáře je to na jednu stranu velmi příjemné a pohodlné, z odborného hlediska to ale někdy nutně vede k jistému zjednodušení, příp. k závislosti na jedné konkrétní metodě nebo terminologii (patrné je to např. u syntaktických jevů, kde se autorka někde trochu potýká s odlišností španělských a českých syntaktických přístupů). Obecně je ale autorčina metoda výkladu hodna chvály, protože v sobě skrývá velké

množství práce, potřebné k zvládnutí sekundární literatury, a také orientaci v tématu a schopnost nadhledu.

Podobnou systematickostí nalézám i v materiálové analýze. Autorka sice očividně s korpusy teprve začíná, takže s daty pracuje spíše intuitivně, ale i v této oblasti je text zpracován výborně.

Komentáře a náměty k obhajobě:

- Autorka se při vyhledávání dobře vyrovnala s problémem rozlišování mezi adjektivem a participiem. V obecném výkladu ukázala, jak těžké toto rozlišení v mezních případech je, není tedy divu, že se v korpusu nelze vždy spolehnout na definici tagů adjektivum a participium.
- Na s. 44 by dle mého soudu měl být podrobněji definován použitý korpus (datum, kdy bylo citováno, povaha zahrnutých textů, směr překladu apod.). Není jasné, s jakou verzí InterCorpu autorka pracovala (zda s předešlou verzí 5, nebo současnou verzí 6), a nelze ani říci, zda zařadila administrativní texty. V každém případě mi poměr počtu slov (pozic) v české a španělské části, uvedený na s. 44, přijde podivný.
- S jakými tvary slovesa *dar* autorka pracovala v analýzách popsaných na s. 49?
- Argumenty, které autorka uvádí na s. 49 při porovnávání korpusů, jsou jistě platné, avšak nejdůležitějším rozdílem je nepochybně velikost obou korpusů.
- Analýza českých protějšků je velmi zajímavá, za další výzkum by jistě stál autorčin postřeh týkající se souvislosti mezi typem českých protějšků a frekvencí užití dané vazby s konkrétním slovesem ve španělštině (s. 63).
- Zdá se mi, že některé překlady španělských termínů do češtiny jsou sporné, resp. málo užívané nebo neužívané (srov. např. *auxiliár*). U jiných termínů (*atribut*) autorka sama konstatuje, že jejich význam se v češtině a španělštině liší.

Z metodologického hlediska lze shrnout, že práce úspěšně testuje možnosti metody paralelních korpusů, protože ukazuje její přednosti i slabiny.

Celkově se domnívám, že práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím stupněm *výborně*.

V Praze dne 5. 6. 2013

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.